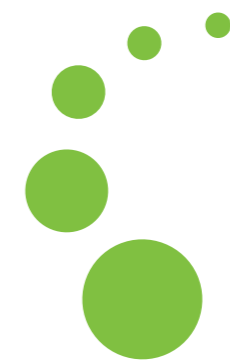

Keuzes voor een modern en duurzaam Spaarnwoude

actualisatie 4-11-2015

Verkenning beeldkwaliteit maatregelen in beheergebied Spaarnwoude

Op weg naar
**Duurzaam
Spaarnwoude**

Colofon

Keuzes voor een modern en duurzaam Spaarnwoude, verkenning beeldkwaliteit

Versie: 6.0

Datum: 4 november 2015, actualisatie na vrijgave door Algemeen Bestuur Spaarnwoude

Opdrachtgever: Recreatieschap Spaarnwoude

Opgesteld door: Marianne Griffioen en Ziega van den Berk / Jennie van Lenthe (kaartmateriaal en beelden)

Ruimte en Duurzaamheid, gemeente Amsterdam

Op basis van de discussienotities: "Keuze voor een modern en duurzaam Spaarnwoude" en "Spaarnwouden en Meerpolders, bufferzone in een metropolitaan landschap"

Amsterdam 4-11-2015

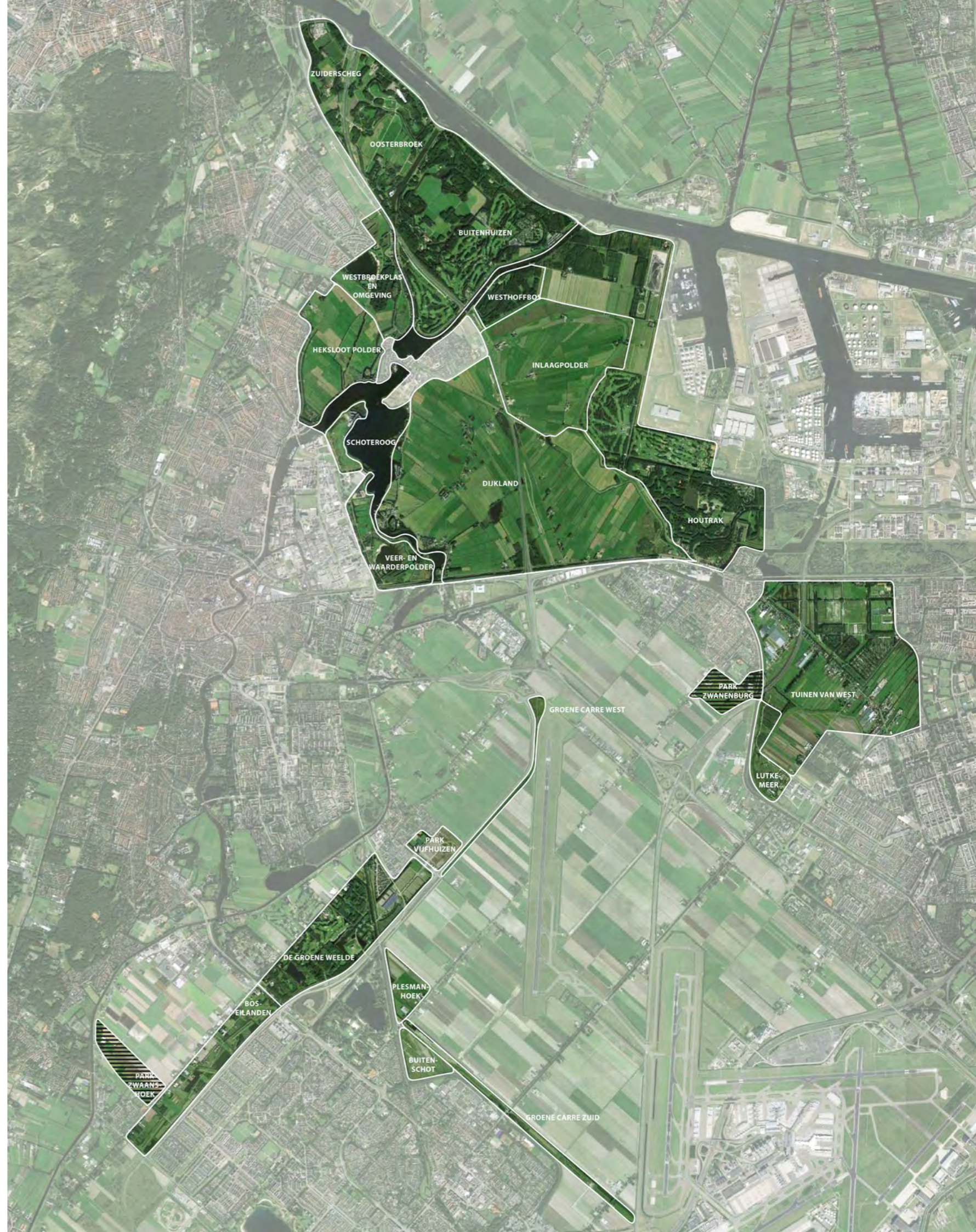
Inhoudsopgave

Inleiding	5
Kader	5
Dijkland en Westhoffbos	8
Westbroekplas en omgeving, Fort Benoorden Spaarndam	14
Hekslootpolder, Schoteroog, Veer- en Waarderpolder	16
Oosterbroek - Buitenhuizen	22
Houtrak	28
Verkenning te behouden hoofdstructuur	33
Verkenning mogelijk uit te geven terrein, blijvend door schap te beheren	34
Verkennen openbare toegankelijkheid	35
Overzicht maatregelen uitgifte terreinen, toegankelijkheid en hoofdroutes	36
Conclusies en aanbevelingen	37

gebieden Spaarnwoude

toekomstige gebieden

Inleiding

Het recreatiegebied Spaarnwoude ligt tussen Amsterdam, Haarlem, Velsen en Halfweg. Het vormt een groene scheg en buffer in het verstedelijkt gebied van de Amsterdamse metropoolregio. Het wordt door de stedeling gebruikt om te fietsen, te wandelen, om te varen en om te genieten van rust, ruimte, natuur en de landschappelijke uitstraling van het gebied. Verder om actief te recreëren, doe- en durfsporten te beoefenen of evenementen te bezoeken.

Spaarnwoude wordt bestuurd door de provincie Noord-Holland en de gemeenten Amsterdam, Haarlem, Haarlemmerliede & Spaarnwoude, Haarlemmermeer en Velsen. De partijen zijn vertegenwoordigd in recreatieschap Spaarnwoude, de beheerder van dit gebied. Het recreatiegebied is in drie fasen aangelegd. De organisatie van het beheer en de financiële administratie van het recreatieschap zijn daardoor opgebouwd uit de volgende onderdelen:

- Spaarnwoude SPW, het gebied dat wordt ingesloten door het Noordzeekanaal aan de noordoostzijde, Velsbroek en Haarlem aan de westzijde en de snelweg A200 aan de zuidzijde;
- Spaarnwoude SGP, de uitbreidingsgebieden in Haarlemmermeer en Tuinen van West die zijn aangelegd in het kader van het Strategisch Groenproject Haarlemmermeér Groen;
- Spaarnwoude SMG, de uitbreidingsgebieden rondom Schiphol die zijn aangelegd in het kader van het plan Mainport & Groen.

Deze verkenning beeldkwaliteit heeft betrekking op het oudste deel van Spaarnwoude, Spaarnwoude SPW. Oorspronkelijk werd een deel van het beheer en onderhoud door het rijk betaald door middel van een afkoop-som. Al in de jaren 90 werd een beleid ingezet waarin de recreatiegebieden zelfvoorzienend moeten opereren. In 1990 kreeg het recreatieschap een afkoop-som van het rijk voor het beheer en het onderhoud van het gebied gedurende 25 jaar. Dankzij zorgvuldig beheer resteert van 12,1 miljoen na 23 jaar, nog ongeveer 9 miljoen. Bij ongewijzigd beleid raakt het geld echter op. Er moet een nieuwe balans worden gevonden tussen inkomsten en uitgaven.

De financiële crisis heeft geleid tot een vermindering van de financiële bijdragen door de gezamenlijke overheden en een opgave om inkomsten en uitgaven voor het recreatiegebied beter in balans te brengen. Nadat aanvankelijk aanzienlijke bezuinigingen zijn doorgevoerd die eenvoudig en zonder blijvende aanpassingen in het gebied konden worden gedaan, zijn nu ingrijpender keuzes nodig. Het bestuur van het recreatieschap heeft aangegeven deze keuzes in samenhang te willen maken en stevig beleid in gang te willen zetten om zaken om te buigen. Op die manier kan het gebied op de lange termijn duurzaam in stand worden gehouden, met zoveel mogelijk maatschappelijk rendement. De voor u liggende verkenning van de beeldkwaliteit geeft inzicht in de gevolgen van de maatregelen die in 2013 door de adviescommissie werden verkend.

Er wordt ingezet op een differentiatie in beheer. Bosvakken die oorspronkelijk werden aangeplant als productiebos, worden de komende jaren geleidelijk omgevormd naar meer duurzame bosvakken. Daarbij wordt rekening gehouden met de recreatieve beleving van het bos. En kan het beheer van de terreinen in de komende jaren geleidelijk meer gezoneerd worden. Dat wil zeggen dat de terreinen bij de entrees en de grote publiekstrekkers intensiever beheerd gaan worden dan de terreinen en bosvakken die het hart van de gebieden vormen.

Het motto voor de hierna beschreven beheermaatregelen is 'het gebied versterken door het te vereenvoudigen'. De inrichting van Spaarnwoude stamt uit een tijd, waarin auto toegankelijkheid het belangrijkste was. Sindsdien is fietsbezoek belangrijker geworden. Fietsers verdwalen makkelijk in het huidige overschot aan paden. Minder maar logische routes maken de gebieden niet alleen eenvoudiger en daardoor minder kostbaar om te onderhouden, ze verbeteren het gebruik voor deze groeiende groep recreanten ook. Daar komt bij dat de kruispunten van dit vereenvoudigde netwerk ook meer worden gebruikt. Hier ontstaan de natuurlijke plekken voor ontmoeting of plek waar je wat kunt drinken. Het recreatieschap streeft naar een gebied dat aansluit op de wensen van nu. Een verandering kan immers een verbetering betekenen en meer recreatieplezier.

Kader

Als kader dient de discussienotitie 'keuzes voor een modern en duurzaam beheer', in november 2013 opgesteld door de adviescommissie die middels brainstorm- en discussiesessies, terreinbezoek en haalbaarheidsonderzoeken scenario's verkend heeft. Verder dient als basis de discussienota "Spaarnwouden en Meerpolders, bufferzone in een metropoli-taan landschap" april 2012.

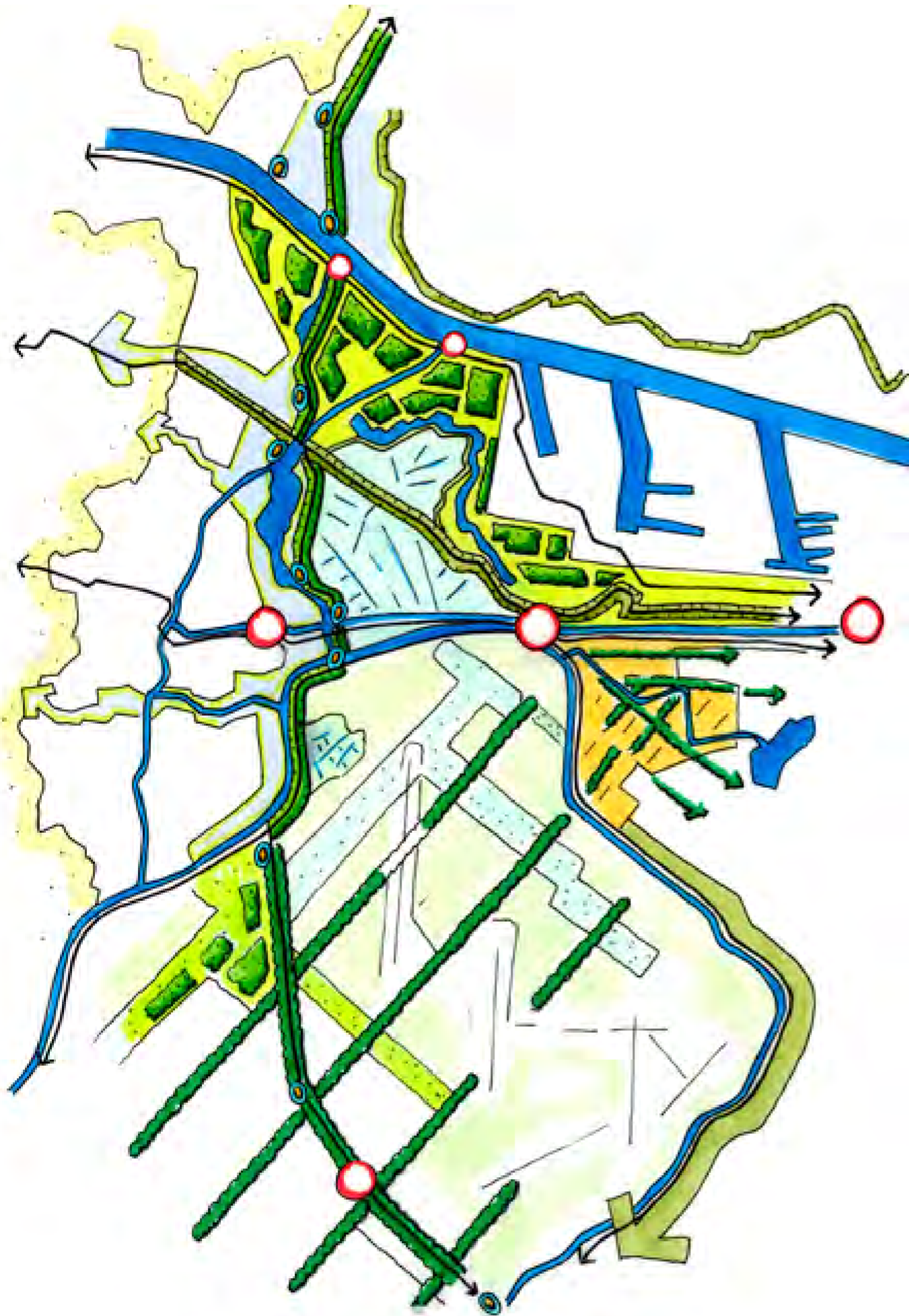
Door de veranderende (markt)omstandigheden is door het bestuur van het recreatieschap ervoor gekozen om de visie "In de branding van de stad" (2008) te actualiseren. Gelijktijdig besloten de provincie en de gemeenten in de bufferzone Amsterdam-Haarlem tot een gezamenlijke visie op de ontwikkeling van deze bufferzone. Het recreatieschap besloot zich aan te sluiten bij deze visie en deze leidend te laten zijn voor de verdere ontwikkeling van het gebied.

Uitgangspunt voor het programma "Op weg naar een duurzaam Spaarnwoude" is daarom dan ook het beleid voor ontwikkeling van de bufferzone Amsterdam-Haarlem en het integrale beleid voor het landschap in de MRA. Dit bufferbeleid richt zich op de volgende hoofdpunten:

- Versterken van contrasten tussen de gebieden;
- Nieuwe vormen van recreatie mogen de openbaarheid niet te veel aantasten;
- Het ontwikkelen van de lange lijnen;
- Het verminderen van het naar binnen gekeerde karakter van de deelgebieden;
- Het aanbrengen van meer hiërarchie in route structuren waarbij overbodige paden kunnen worden weggehaald;
- Het creëren van duidelijke entrees;
- Keuzes maken in beheer en
- Het creëren van ontwikkelingsmogelijkheden voor particulier initiatief.

Het uitgangspunt dat de ontwikkelingen van de bufferzone en het grotere beleidskader van de MRA mede inhoudelijke referentiekaders zijn voor het bezuinigingsproces kan leiden tot knelpunten. Beide beleidskaders zijn van een dusdanig abstractie niveau dat zij geen concrete handvatten bieden voor bezuinigingen, inkomstenverwerving en het groot onderhoud voor Spaarnwoude. Bovendien is de concrete uitvoeringsstrategie voor de bufferzone nog niet uitgewerkt. De voorstellen die nu voorliggen passen in principe binnen de algemene (abstracte) beleidskaders van MRA en bufferzone.

Met name de uitvoeringsstrategie en zonering van de bufferzone bevindt zich nu in een fase waarin nog een aantal stappen ondernomen moeten worden in het proces om meer zicht te krijgen op de ontwikkelingsmogelijkheden in dit gebied. Vooral het raadplegen van betrokken ondernemers en andere belanghebbenden wordt gezien als cruciale factor om concreet zicht te krijgen op de ontwikkelingskansen en -mogelijkheden in het gebied. Dit kan ook een belangrijke bijdrage zijn voor een maatschappelijk draagvlak voor ontwikkelingsmogelijkheden in dit gebied. Dit proces zal naar verwachting nog minimaal een jaar in beslag nemen.

Landschappelijk raamwerk uit Spaarnwouden en Meerpolders
Bufferzone in een Metropolitain landschap, april 2012

bron: Keuze voor een modern en duurzaam Spaarnwoude, november 2013

AFWEGINGSKADER BEZUINIGINGSPROCES RECREATIESCHAP SPAARNWOUDE

Doelstelling gemeenschappelijk regeling Spaarnwoude

- A. Het bevorderen van een evenwichtige ontwikkeling van de openluchtrecreatie;
- B. Het tot stand brengen en bewaren van een evenwichtig natuurlijk milieu;
- C. Het tot stand brengen en onderhouden van een landschap, dat is afgestemd op A en B.

Minimale aanbod recreatieschap Spaarnwoude

Het bieden van een aantrekkelijk landschappelijk decor waarin gerecreëerd kan worden met voorzieningen om te kunnen:

- Wandelen
- Fietsen
- Zonnen, liggen en spelen
- Zwemmen in openbaar zwemwater (in beperkte mate)

Aanvullende (openbare) voorzieningen hierbij zijn: parkeergelegenheid en sanitaire voorzieningen bij de lig- en speelweides en bij zwemlocaties.

Daarnaast worden de diensten "toezicht en handhaving" en "gebiedspromotie en voorlichting" geleverd. Dit alles vanuit de eigen (publieke) taakopvatting van het schap.

Vanuit een faciliterende en/of stimulerende rol kan worden ingezet op het tot stand brengen van een aantrekkelijk aanvullende recreatieaanbod, dat door de private sector wordt gerealiseerd / gefinancierd.

Randvoorwaarden

- Veiligheid, zowel fysieke veiligheid (de inrichting van het gebied) als sociale veiligheid (bezoekers moeten zich veilig voelen).
- Openbaarheid, het gebied moet voor de inwoners van de regio kunnen worden gebruikt om (laagdrempelig) te recreëren in het groen.
- Niet schaden van de [zittende] ondernemers, door de effecten van maatregelen, gebiedsingenrepen en ontwikkelingen mogen ondernemers geen of slechts beperkt schade ondervinden.

De uitwerking van dit beleidskader bepaalt echter in belangrijke mate welke ruimte er voor het recreatieschap is om nieuwe ontwikkelingen te realiseren en gebiedstransformaties door te voeren.

Financieel kader en strategie

In de discussienota "Keuzes voor een modern en duurzaam Spaarnwoude" (nov 2013) is in beeld gebracht welke maatregelen genomen kunnen worden om de baten en lasten van het recreatieschap beter op elkaar af te stemmen. Door het bestuur van het recreatieschap is een keuze gemaakt voor een combinatie van maatregelen, het ontwikkelmodel Duurzaam Spaarnwoude.

Het ontwikkelmodel Duurzaam Spaarnwoude en het daaruit voortvloeiende uitvoeringsprogramma Duurzaam Spaarnwoude zijn in deze verkenning beeldkwaliteit als basis gebruikt om de verschillende maatregelen per deelgebied in beeld te brengen.

Ontwikkelmodel Duurzaam Spaarnwoude

Uitgangspunt van het ontwikkelmodel Duurzaam Spaarnwoude is dat de afbouw van de reserves zich met een aantal jaren stabiliseert op het niveau van het benodigde weerstandsvermogen en de inrichting en het beheer van het gebied zodanig worden vormgegeven, dat deze ook op lange termijn duurzaam en betaalbaar zijn. Hierbij geldt uiteraard dat het gebied blijft aansluiten op de recreatiebehoeften vanuit de regio. Om dit te bereiken wordt in het ontwikkelmodel naast de reductie van kosten ook stevig ingezet op het verkrijgen van additionele inkomsten uit de exploitatie van het gebied.

In 2013 is door RNH in nauwe samenwerking met de adviescommissie en met externe deskundigen onderzoek gedaan naar de mogelijkheden tot verdere bezuinigingen, efficiencywinst, omvorming van het recreatiegebied en inkomstenverwerving, om zo te komen tot een duurzaam programma voor de toekomst. Er zijn brainstorm- en discussiesessies gehouden, veldbezoeken gebracht, quick-scans en haalbaarheidsonderzoeken uitgevoerd en scenario's in beeld gebracht en doorgerekend.

Dit proces heeft een breed palet aan mogelijkheden opgeleverd, om kosten te besparen en om inkomsten te verwerven. Een deel van deze mogelijkheden kan direct worden geïmplementeerd. Een ander deel behoeft nadere uitwerking en aanvullend onderzoek, o.a. naar de condities en randvoorwaarden voor implementatie. Voor de meer ingrijpende maatregelen, die grote gebiedstransformaties omvatten, is naast nader onderzoek ook duidelijkheid over de uitwerking van de beleidskaders voor de MRA en bufferzone nodig.

Het jaarlijkse exploitatietekort bedraagt vanaf 2014 – als er ook een verplichting tot 'schatkistbankieren' wordt opgelegd - circa € 1 mln. Daarnaast zijn er onvoldoende financiële middelen beschikbaar om de opgave ten aanzien van groot onderhoud en vervangingsinvesteringen te kunnen uitvoeren. Hiervoor is circa € 2,5 mln. per jaar nodig, terwijl in de begroting slechts € 0,5 mln. per jaar voor groot onderhoud en vervangingsinvesteringen beschikbaar is. Daarbij is er in de afgelopen jaren al sterk bezuinigd op de lasten

van het schap, waardoor de ruimte voor verdere bezuinigingen gelimiteerd is.

Uit de verkenning is gebleken dat met de combinatie van maatregelen, Ontwikkelmodel Duurzaam Spaarnwoude genoemd, een duurzaam begrotingsevenwicht kan worden bereikt en de opgave met betrekking tot groot onderhoud en de vervangingsinvesteringen kan worden getransformeerd tot een niveau dat ook op lange termijn betaalbaar is. Daarbij bevat het model elementen en ontwikkelingen die het gebied aantrekkelijker en meer eigentijds maken, zowel wat betreft de inrichting als ook qua recreatieaanbod.

Dit model voor duurzame ontwikkeling van het gebied met een evenwichtige exploitatie bevat de volgende elementen:

1. Bezuinigingsmaatregelen

- Beperking tot corebusiness (zie afwegingskader bezuinigingsproces recreatieschap Spaarnwoude)
- Publiek-private samenwerking en maatschappelijke participatie
- Vereenvoudiging en clustering van de inrichting van het gebied
- Differentiatie in beheerkwaliteiten in het gebied vergroten
- Terreinen, voorzieningen en een deel van het vastgoed afstoten
- Efficiency- en synergiewinst realiseren

Met bovengenoemde maatregelen kunnen er aanzienlijke kostenbesparingen worden gerealiseerd: in totaal bijna € 1 mln. op de jaarlijkse beheerlasten en ruim € 1 mln. op de jaarlijkse opgave t.a.v. groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Wanneer al deze maatregelen succesvol geïmplementeerd worden, resteert er nog een jaarlijks begrotingstekort van circa € 1 mln. op de post groot onderhoud en vervangingsinvesteringen. Dit begrotingstekort kan worden gedekt door realisatie van maatregelen en ontwikkelingen die aanvullende inkomsten voor het schap genereren.

2. Inkomstenverwerving

Er is een structurele verhoging van de inkomsten mogelijk door:

- Enkele kleinschalige gebiedsontwikkelingen verspreid over het gebied;
- Verhoging van de huren en pachten (naar marktconform niveau en volgens landelijke normen);
- Uitbreiding van het evenementenaanbod (meer en grotere evenementen);
- Enkele (grote) publiek-private gebiedsontwikkelingen aan de randen van het gebied.

De mate waarin inkomsten uit ontwikkelingen gerealiseerd worden is sterk afhankelijk van de ontwikkelruimte die geboden wordt en het succes van de realisatie. In potentie kan met deze maatregelen op termijn tot circa € 1,7 mln. aan structurele additionele inkomsten verkregen worden.

Landschappelijk raamwerk, relatie tussen de deelgebieden

Het landschappelijk raamwerk biedt zicht op de structuur van de groene buffer tussen Amsterdam en Haarlem en Velsen en

Haarlemmermeer. Dit raamwerk bestaat uit lange lijnen, zoals de Stelling van Amsterdam en de IJdijken. Het bestaat uit landschappelijk eenheden met hun geëigende gebruik zoals de veenweidepolders en de droogmakerijen die omgevormd zijn tot grootschalige recreatielandschappen langs de randen van de Spaarnwoude, of het open landschap van de Haarlemmermeer.

Belangrijke toegangspoorten voor het gebied markeren vaak ook de koppeling onderling. Zoals Halfweg/Zwanenburg, dat de koppeling vormt van Haarlemmermeer met het Groene Carré en de Brettenzone, Houtrak en Dijkland.

Het beheer van Spaarnwoude is verdeeld onder verschillende partners. Recreatieschap Spaarnwoude beheert een deel van het hele gebied. Deze notitie betreft het beheerareaal van het recreatieschap. Het beleid is erop gericht om het beheer zodanig af te stemmen, dat de beleving van de deelgebieden past in landschappelijk raamwerk.

Duurzaam beheer Spaarnwoude

Spaarnwoude wordt duurzaam door in te zetten op duurzaam beheer, duurzaam materiaalgebruik, en in te zetten op duurzame energieproductie in het energielandschap (zie ook Schoteroog).

Over maaien en afvoeren het volgende: Voorlopig is het afvoeren van maaisel nog duurder dan intensief maaien en het maaisel laten liggen. Op het moment dat maaisel en biomassa kostenneutraal als biomassa voor het opwekken van energie toegepast kan worden, zal dat ingezet gaan worden. Dat levert niet alleen financiële voordelen op, maar is ook ecologisch, en voor het beeld aantrekkelijk. Immers minder vaak maaien gecombineerd met afvoeren van het maaisel leidt tot een aantrekkelijker, meer divers beeld van de graslanden en bermen.

Leeswijzer

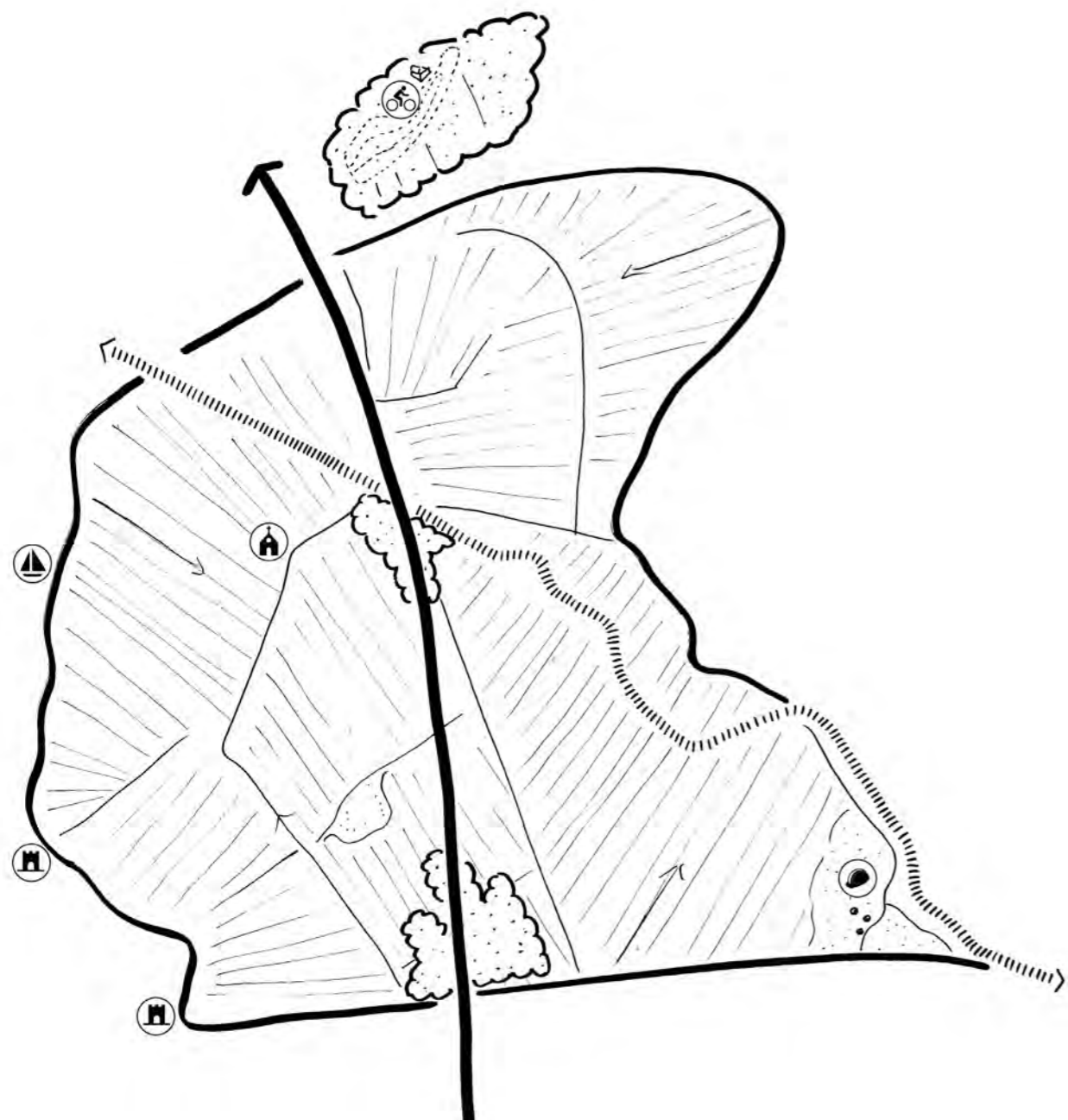
In deze inleiding worden de opgave en het kader beschreven. Per deelgebied wordt ingegaan op de specifieke kenmerken van het gebied en hoe het gebied ligt in het landschappelijk raamwerk.

Per deelgebied wordt de bestaande situatie beschreven en de voorgestelde maatregelen om kosten te besparen en de kansen voor aanvullende inkomsten. De voorstellen zijn gebaseerd op het eerder bepaalde financieel meest effectieve scenario. Per deelgebied volgen dan aandachtspunten voor de beeldkwaliteit.

Dan volgen drie overzichtskaarten voor het gehele beheergebied, met (1) fiets- en wandelroutes, (2) de uit te geven terreinen en de terreinen die blijvend door het schap worden beheerd en (3) de openbare toegankelijkheid van het gebied. De laatste kaart geeft een ruimtelijk overzicht van alle maatregelen die uitgifte van terreinen, toegankelijkheid en hoofdroutes aangaan. Alle kaarten zijn op hoofdlijnen, omdat op deze schaal gedetailleerde informatie niet zichtbaar is.

De notitie sluit af met conclusies, aanbevelingen en met de vervolgstappen die op basis van deze verkenning van de beeldkwaliteit, keuzes voor een modern en duurzaam Spaarnwoude, genomen gaan worden.

Ruimtelijke schets

Dijkland is een oude veenweidepolder met fijnmazig slotenpatroon. De open ruimte is beleefbaar vanaf de dijken, de boerderijlinten en de wegen die het gebied doorsnijden. De A9 doorsnijdt het landschap. bosjes schermen de hooggelegen knooppunten af. Westhoffbos is met bos ingeplant en als ecreatielandschap in gebruik.

Dijkland en Westhoffbos

Dijkland is het open polderlandschap centraal gelegen in Spaarnwoude. De open ruimte, die als agrarisch gebied in gebruik is, vormen met de dijken en de boerderijlinten de grote kwaliteit van dit deel van Spaarnwoude. De snelweg doorsnijdt het gebied. Het hoger gelegen knooppunt bij Zwanenburg en de kruising met de dijk zijn landschappelijk ingepakt met bosvakken; om de impact van de weg op dit open landschap te beperken. Voetgangers en fietsers doorkruisen het landschap langs de dijken, de boerderijlinten en enkele fietspaden die dwars door de weides lopen. Het historische Kerkepad naar het markante kerkje van Haarlemmerliede is er daar één van.

Het Westhoffbos ligt ten noorden van Dijkland en maakt historisch en ruimtelijk gezien deel uit van de Houtrakpolder. Westhoffbos valt onder het beheer van Spaarnwoude, Houtrak polder wordt door Staatsbosbeheer onderhouden. Westhoffbos is ingeplant als bos, met daarin enkele grootschalige recreatieve voorzieningen gericht op actief bewegen en sport.

Legenda

- te verwijderen paden
- bestaand wegennetwerk
- beheer wegen en bruggen over te dragen (begrazing en maaibeheer)
- beheer ruiterspad over te dragen / kostendekkend maken
- toekomstig erfpacht / verruigen
- kleinschalige erfpacht mogelijk
- bos
- te verwijderen bos
- overdragen
- te verwijderen brug
- te verwijderen steiger
- pontverbinding is vervallen, er wordt gezocht naar een externe exploitant
- financiering weidevogelbeheer overdragen
- beheer parkeerplaats over te dragen
- cultuurhistorisch element
- cultuurhistorisch element (kerk)
- batterij
- haven
- WheelerPlanet
- zoeklocatie reclamemast

Dijkland en Westhoffbos

Voorgestelde maatregelen om kosten te besparen:

De kosten worden voor een deel bepaald door de aanzienlijke beheerbijdrage aan de SAS (Stichting agrarische bedrijven Spaarnwoude). Voorgesteld wordt om de financiering van het weidevogelbeheer aan de provincie over te dragen. Bosvakken die oorspronkelijk werden aangeplant als productiebos, duurzamer en recreatief aantrekkelijker beheren.

Beheer zoneren: de terreinen bij de entrees en de grote publiekstrekkingen intensiever beheren dan de terreinen en bosvakken die het hart van de gebieden vormen. Daar is meer natuurlijk beheer op zijn plaats.

Fietsroutes opheffen en de daarbij behorende bruggen;

Het beheer van het Kerkepad overdragen aan een lokale boer, die naar verwachting aanspraak kan maken op subsidie voor het in stand houden van boerenlandpaden. In het Kerkepad zitten ook 7 kleine loopbruggetjes die dan in beheer worden overgedragen;

Westhoffbos sterk verruigen of uit beheer nemen door de wielerveding en parkeerplaats in ondererfpacht uitgeven;

Fort Liebrug afstoten;

Weg en parkeerplaats fort aan gemeente Haarlemmerliede en Spaarnwoude overdragen;

De pontverbinding naar Buitenhuizen is inmiddels stopgezet, waardoor de steigers kunnen vervallen.

Het beheer van ruiterspaden overdragen of kostendekkend maken.

Kansen voor aanvullende inkomsten:

Doorontwikkeling horecavoorziening, wielerveding en jachthaven;

Recreatie/horecavoorziening in gebouw De Mooie Nel, langs lange lijn; stelling van Amsterdam.

Agrarische pacht verhogen naar landelijke pachtnorm.

Omvormen van bosjes naar weiland. Dit levert extra pacht op.

Gezocht kan worden naar een exploitant voor de reeds opgeheven pontverbinding naar Buitenhuizen.

Plaatsing van een reclame mast nabij knooppunt Rottepolderplein.

Verkenning mogelijke ontwikkelingen en besparingen

Aandachtspunten beeldkwaliteit:

Het opheffen van fietsroutes in het open polderlandschap verkleint de mogelijkheden om dit unieke landschap te beleven;

Verbindingen vanuit dit relatief geïsoleerde gebied verbeteren, bijvoorbeeld in zuidelijke richting;

Zorg bij de locatiekeuze van de reclamemast dat de beleving van de snelweg vanuit het landschap ondergeschikt blijft en niet benadrukt wordt;

Overdragen van beheer van het Kerkepad mag niet leiden tot het onbegaanbaar worden van dit historisch waardevolle en landschappelijk aantrekkelijk pad;

Als de overdracht van de financiering van het weidevogelbeheer niet slaagt, vermindert de ecologische kwaliteit van Dijkland en daarmee de aantrekkelijkheid van het gebied;

Nieuwe voorzieningen en evenementen moeten passen in de missie en visie van Spaarnwoude; gezondheid, sport en bewegen en recreëren in het cultuurlandschap zijn daarbij kernbegrippen;

Bij verdere ontwikkeling van het Westhoffbos is nog een keuze mogelijk voor verder door ontwikkelen wielerveding richting doe activiteiten ofwel verruigen;

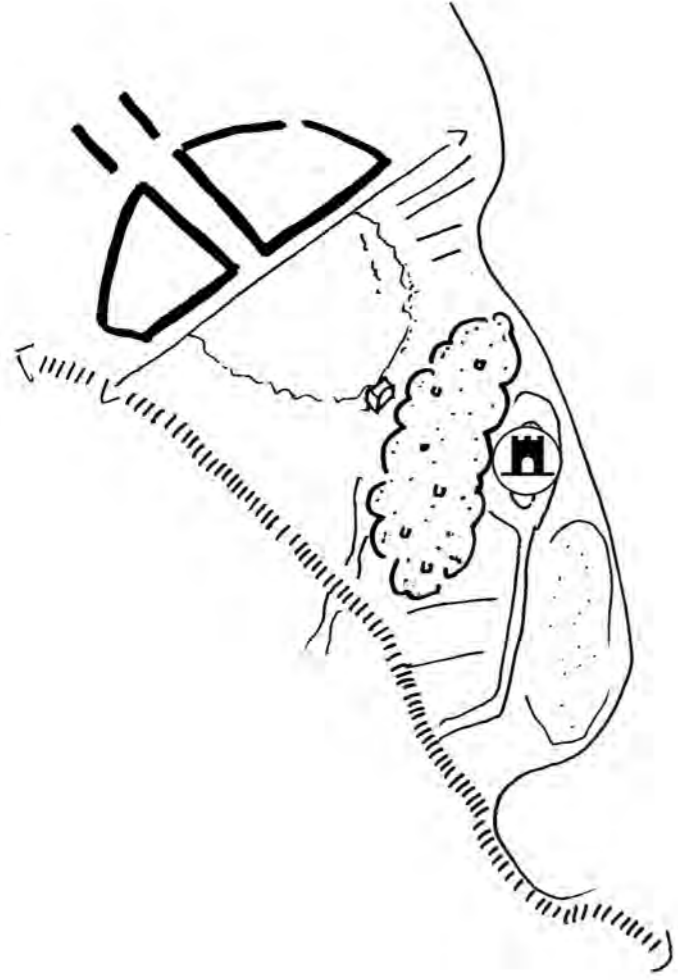
Nu al is sprake van achterstallig onderhoud van wegen en paden, waardoor overdracht mogelijk niet haalbaar is. Rekening houden met noodzakelijke investering voor overdracht;

Gezocht wordt naar een lokatie voor een reclamemast. In dit ruimtelijk kwetsbare open landschap is een reclamemast een grote inbreuk in de landelijke beleving.

Ontwikkellocaties aan de Mooie Nel.
Gestippeld is het oeverpad dat opgeheven gaat worden. Opheffen vermindert de mogelijkheden om dit unieke landschap te beleven.

Ruimtelijke schets

Westbroekplas is de zuidelijke afsluiting van de centrale waterstructuur van Velsbroek. Fort benoorden Spaarndam ligt in een cultuurhistorisch interessant landschap ensemble langs de Mooie Nel.

Legenda

- te verwijderen verbinding
- bestaand wegennetwerk
- beheer weg over te dragen
- beheer ruitepad over te dragen
- toekomstig erfpacht / verruigen
- kleinschalige erfpacht mogelijk
- overdragen beheer
- verruigen
- te verwijderen steiger
- entree
- cultuur historisch element (fort)
- horeca

Westbroekplas en omgeving Fort Benoorden Spaarndam

Westbroekplas is de zuidelijke afsluiting van de centrale waterstructuur in Velsbroek. Rondom het Fort Benoorden Spaarndam is een opeenstapeling van cultuurhistorische, ecologische, recreatieve en woonwaarden. Het fort is verkozen tot bezoekersfort. Het landje van Gruijters en de fortgrachten en het zijkanaal zijn rijk aan natuurwaarden. Langs zijkanaal B ligt een lintdorp van woonboten en het gebied is ontsloten met recreatiepaden. Het munitiebos met plofhuisjes is daarentegen uitsluitend van waarde als element dat beschutting biedt. Voor het fort en het bos is een prijsvraag uitgeschreven voor ontwikkeling in 2008, er wordt nog gewerkt aan de afhandeling.

Voorgestelde maatregelen om kosten te besparen:

De lasten en baten van Westbroekplas zijn in evenwicht, toch kan het beheer aan de westzijde worden geëxtensiveerd. In combinatie met het aanbieden van een zwemlocatie aan de oostzijde van de plas kan een positief exploitatiesaldo ontstaan.

Kansen voor aanvullende inkomsten:

Uitbreiding aanbod vanuit de horeca locatie bij de Westbroekplas.

Voor het fort en de omgeving wordt gezocht naar een exploitatie die past bij het bijzondere karakter van dit landschap.

Aandachtspunten beeldkwaliteit:

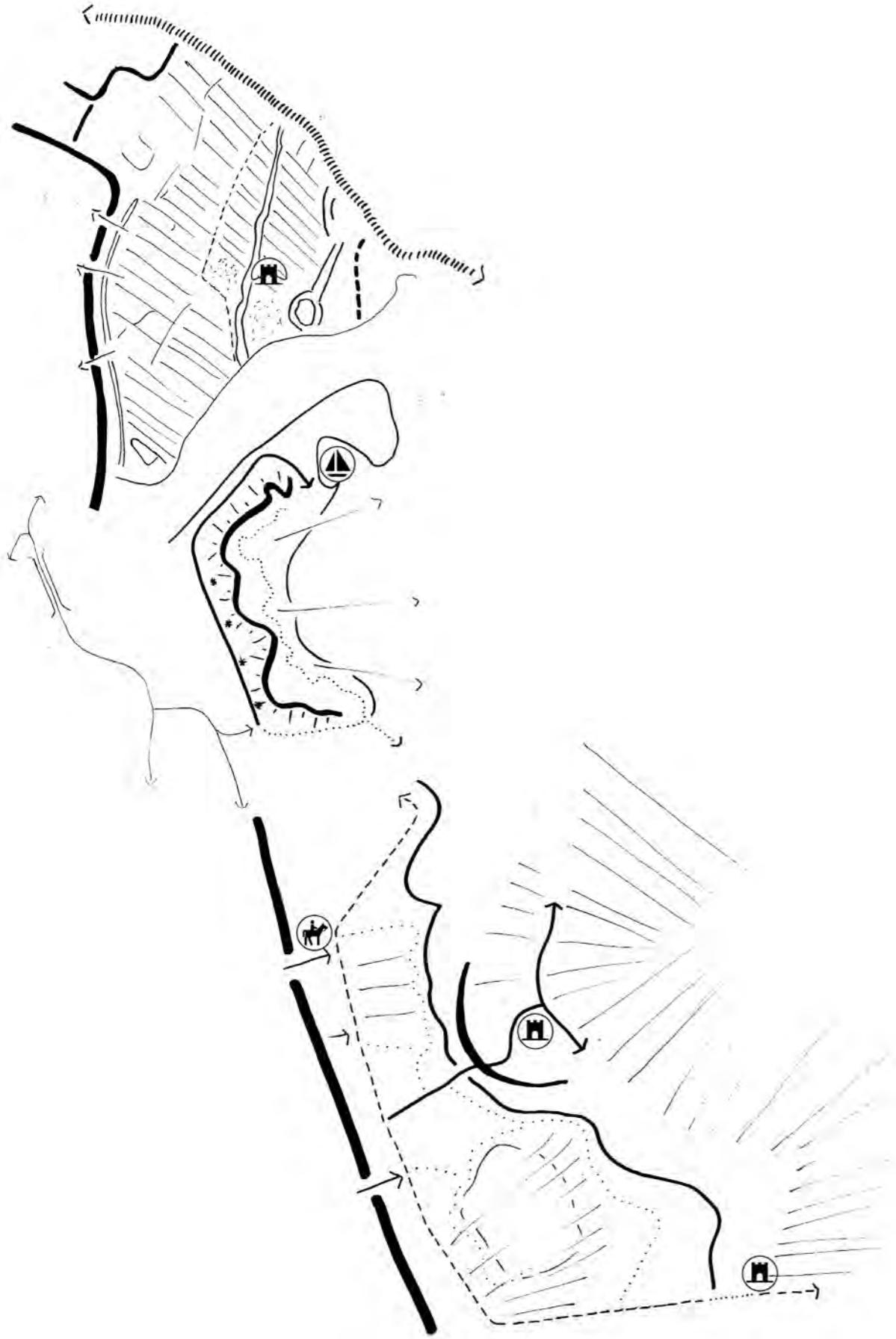
voor Westbroekplas geen.

Het fort en de omgeving vragen nadere verkenning om een nieuwe functie en een passende exploitatie zorgvuldig in te passen.

Het besluit de helft van het bos te behouden voor beschutting en ontwikkeling van verdienvermogen en de andere helft te ontwikkelen tot natte natuur is een aanvaardbaar compromis tussen cultuurhistorische en belevingswaarden.

Ruimtelijke schets

De oeverlanden langs de oude veenstroom vormen een landschappelijk en cultuurhistorisch interessant uitloopgebied. Schoteroog (midden) is een landschapspark op een voormalige vuilstort.

Hekslootpolder

Hekslootpolder

Hekslootpolder Schoteroog Veer- en Waarderpolder

Aantrekkelijk gelegen fragmenten van het oorspronkelijke landschap langs de Mooie Nel vormen het uitloopgebied van Haarlem naar Spaarnwoude. Deze oeverlanden zijn door de ligging langs de oude veenstroom historisch interessant door de aanwezigheid van de forten. En ecologisch en landschappelijk aantrekkelijk door de waterrijke ligging. Het gebied wordt gewaardeerd als wandel- fiets en waterrecreatie gebied.

Schoteroog vormt hierop een uitzondering. Deze voormalige vuilstort is een parkachtig ingericht heuvellandschap aan de Mooie Nel. Hier zijn kansen om het gebied als energielandschap te profileren.

Schoteroog

Schoteroog

Veer- en Waarderpolder

Veer- en Waarderpolder

Legenda

- bestaand wegennetwerk
- beheer weg over te dragen
- beheer ruitepad over te dragen / kostendekkend maken
- omvormen naar graspad
- in erfpacht uitgegeven recreatievoorziening
- toekomstig erfpacht / verruigen
- kleinschalige erfpacht mogelijk
- tijdelijke verhuur kort (evenementen)
- overdragen beheer
- entree langzaam verkeer
- entree alle verkeer
- te vervangen of vervangen met duiker
- brug over te dragen
- te verwijderen steiger
- manege
- jachthaven
- cultuur historisch element (fort)
- station
- windmolen
- openbaar vervoer

Situatie nu

Hekslootpolder

Schoteroog

Veer- en Waarderpolder

Voorgestelde maatregelen om kosten te besparen:

Het gebied heeft beperkt voorzieningen, waardoor de adviescommissie een klein aantal mogelijkheden voor bezuinigingen heeft voorgesteld.

De lange fietsbrug (van Veerplas naar Halfweg) overdragen aan een andere partij. De verbinding moet wel in stand blijven als schakel in de route woon-werkverkeer (fietsnelweg Amsterdam – Haarlem).

Ruiterpaden uit beheer nemen of beheer kostendekkend maken; steigers uit beheer nemen.

Beheer van enkele percelen overdragen aan Landschap Noord-Holland.

Kansen voor aanvullende inkomsten:

Hotel/leisure voorzieningen bij de entree vanuit Haarlem naar Spaarnwoude aan de Veerplas.

Uitbreiden/bevorderen van cultuurevenementen bij de Veerplas en op Schoteroog; denk daarbij aan dag evenementen als kleine concerten.

Schoteroog ontwikkelen tot energie landschap i.c.m. educatie. Energielandschap gaat bestaan uit windmolens (3x), zonnepanelen en biogasinstallatie.

De Hekslootpolder staat op de lijst Werelderfgoed en kan als metropolitane plek worden gezien. Met bewoners samen kan gekeken worden hoe dit gebied verder te ontwikkelen en te promoten, eventueel in combinatie met Fort Zuid.

Ontwikkelen van leisure functies langs de buitenrand van de Hekslootpolder.

Aandachtspunten beeldkwaliteit:

Nieuwe voorzieningen en evenementen moeten passen in de missie en visie van Spaarnwoude. Gezondheid, sport en bewegen en recreëren in het cultuurlandschap zijn daarbij kernbegrippen.

Zorg bij de locatiekeuze van de windmolens dat de inpassing in het landschap zorgvuldig gebeurt (hoogte, kleur).

Verkenning mogelijke ontwikkelingen en besparingen

Zonnepanelen

Schoteroog ontwikkelen tot energielandschap, windmolens, zonne-energie en biogasinstallatie

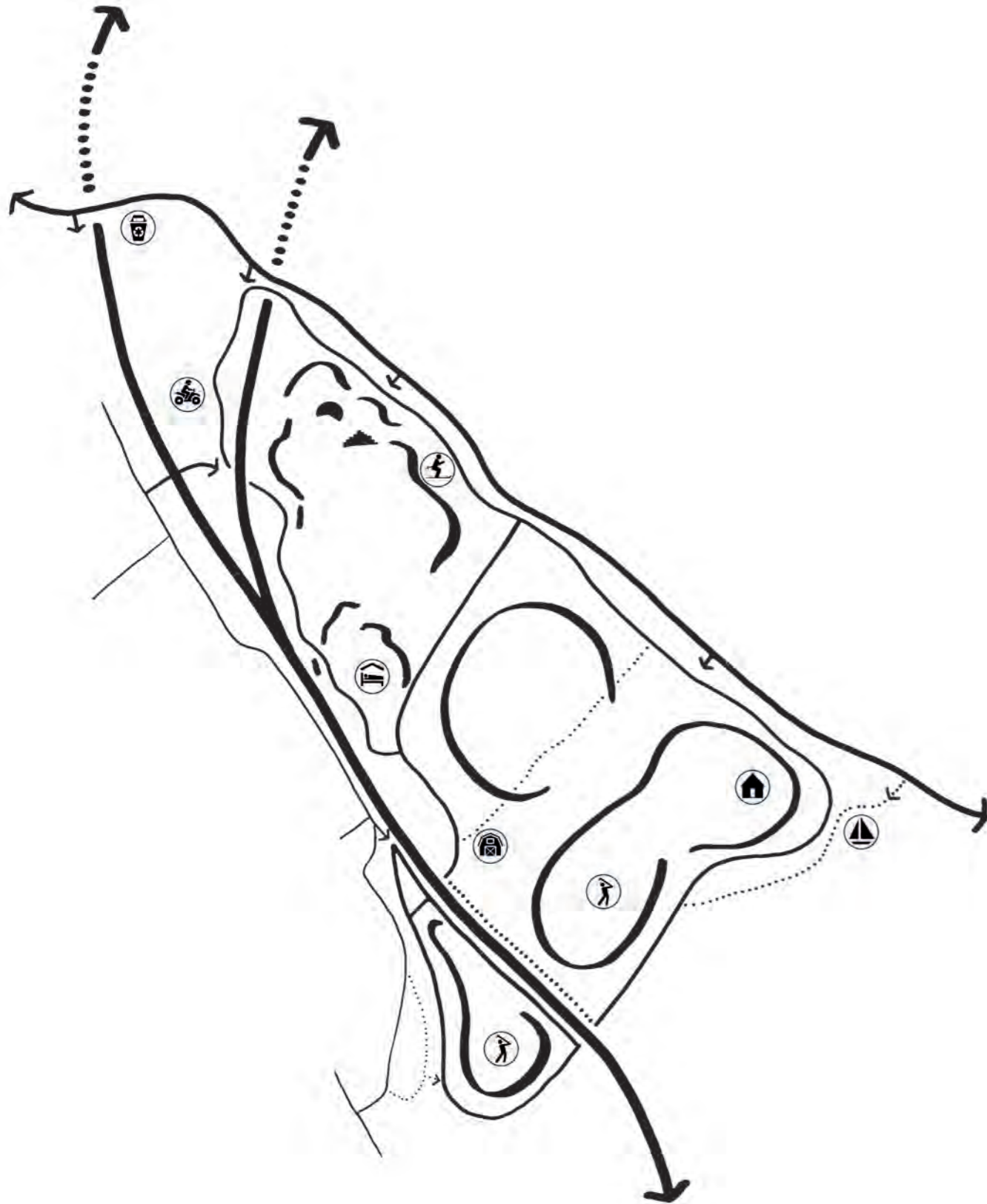

Bestaande jachthaven

Biogasinstallatie

Ruimtelijke schets

Oosterbroek-Buitenhuizen is een recreatielandschap met parkachtige buitenranden rond restanten van het agrarisch landschap. Beeldmerk van het gebied is het kunstwerk op de heuvel. Het gebied is bekend als festivalterrein.

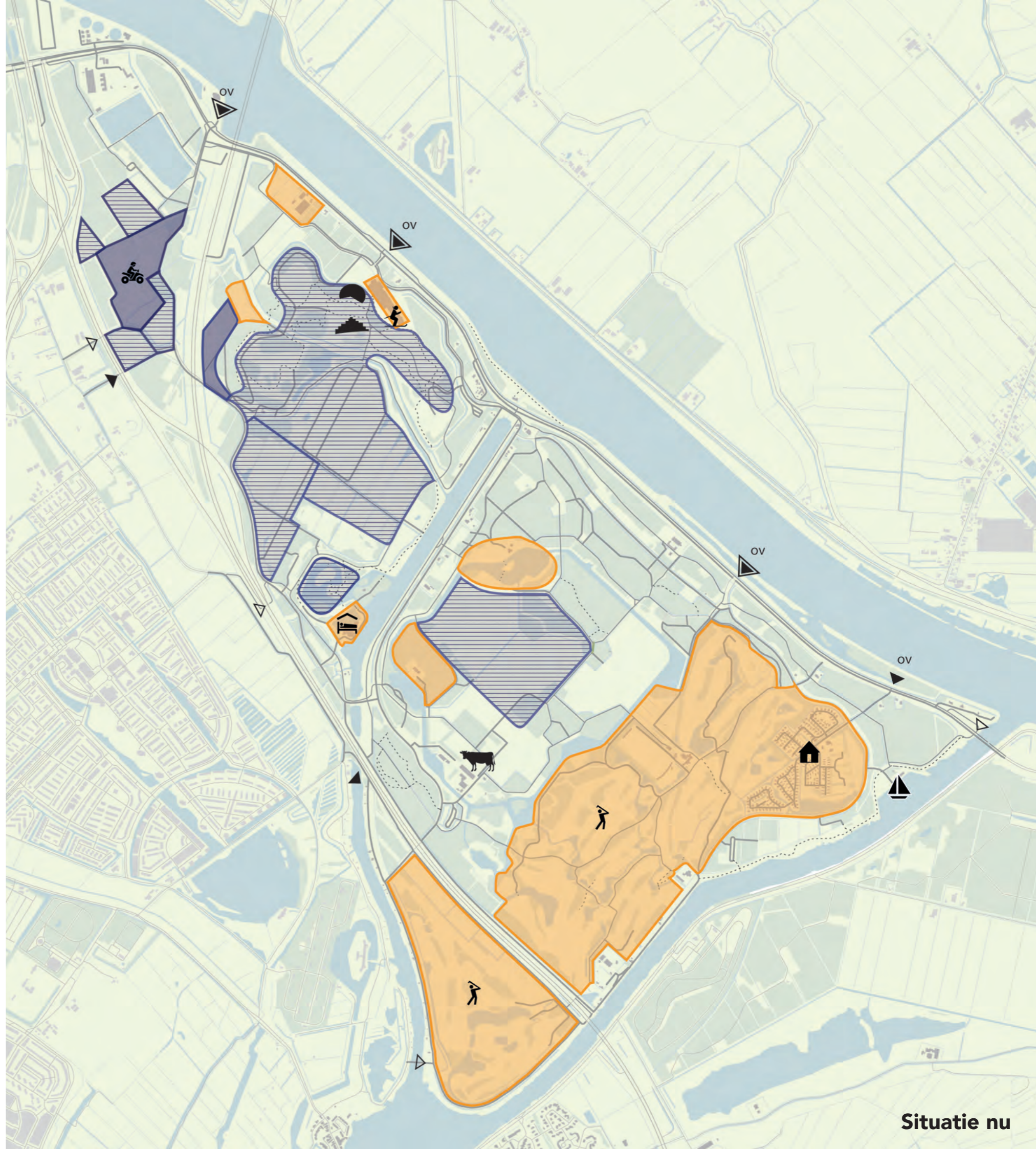
Oosterbroek-Buitenhuizen

Dit recreatielandschap ligt langs het Noorseekanaal en bestaat uit een parkachtig ingericht landschap langs het kanaal, met restanten van het agrarische landschap in het hart van het gebied. Het parkachtige gebied biedt plaats aan grote recreatieve voorzieningen als de skihal, een vakantiehuisjescomplex en golfbanen. De snelweg is een landschappelijk ingepaste barrière tussen Buitenhuizen en Velzen. Bewoners van Velzen kunnen de voorzieningen in het gebied bereiken via fietstunneltjes onder de snelweg. Buitenhuizen wordt gemarkeerd door het kunstwerk op de heuvel, dat tevens herkenningspunt is voor het meest bekende festival Dance Valley.

Legenda

- te verwijderen paden
- bestaand wegennetwerk
- beheer weg over te dragen
- beheer ruiterspad over te dragen / kostendekkend maken
- in erfpacht uitgegeven recreatievoorziening
- toekomstig erfpacht / verruigen
- kleinschalige erfpacht mogelijk
- tijdelijk verhuur jaarrond
- tijdelijk verhuur kort (evenementen)
- te verwijderen brug
- te verwijderen steiger
- pontverbinding vervalt
- entree langzaam verkeer
- entree
- hoofd entree recreatiegebied
- zoeklocatie reclamemast
- zoeklocatie windmolen
- educatieboerderij Zorgvrij
- skihal
- hotel
- action planet
- golf
- droomparken
- haven
- schijf
- klimwand
- gewenste zichtlijn
- openbaar vervoer

Situatie nu

Oosterbroek-Buitenhuizen

Voorgestelde maatregelen om kosten te besparen:

Afstoten of overdragen van voorzieningen: van drie naar twee zwemlocaties door één van de locaties in erfpacht uit te geven; Clusteren van het aanbod: intensieve recreatie bundelen langs de noordrand; clusteren op en rondom de heuvels en rond boerderij Zorgvrij leidt tot efficiëntie en een grotere kans op samenwerking.

Vereenvoudigen van het gebied: door bruggen en de erbij behorende paden op te heffen en het beheer van ruiterspaden over te dragen of kostendekkend maken.

Differentiatie van het beheer: clustering van voorzieningen maakt het mogelijk om meer beheer- en kwaliteitsniveaus in te voeren, waarbij de omgeving van veelgebruikte voorzieningen meer zorg krijgt dan de minder gebruikte delen van het gebied.

Bosvakken die oorspronkelijk werden aangeplant als productiebos, duurzamer en recreatief aantrekkelijker beheren.

Beheer zoneren: de terreinen bij de entrees en de grote publiekstrekkingen intensiever beheren dan de terreinen en bosvakken die het hart van de gebieden vormen. Daar is meer natuurlijk beheer op zijn plaats.

Omvorming van boerderij Zorgvrij: minimaal 80% van het educatieve aanbod moet daarbij behouden blijven. Gezocht wordt naar exploitatie van de grote stal die binnenkort vrij komt.

Kansen voor aanvullende inkomsten:

Uitbreiding aantal en omvang evenementen;
Inbreiding en/of uitbreiding huisjescomplex Buitenhuizen;
Ontwikkeling strook langs Noordzeekanaal/Spaarndammerweg;
Ontwikkeling Zuiderscheg;
Plaatsing windmolens en een reclamemast;
Horecaontwikkeling op de heuvels.

Aandachtspunten beeldkwaliteit

Draag zorg voor een verbetering van de hoofdentrees van het gebied.

Zorg bij de locatiekeuze van de windmolens en de reclamemast dat de beleving van de snelweg vanuit het landschap ondergeschikt blijft en niet benadrukt wordt.

Besteed bij het in erfpacht uitgeven van terreinen of gebouwen aandacht aan de begrenzing; de dooraderbaarheid van het gebied moet in stand blijven;

Zorg ervoor dat uitzichten vanaf en naar het beeldmerk op de heuvel vrijgekapt worden;

Onderzoek of de uitbreiding van voorzieningen extra verkeersmaatregelen vragen;

Beheer Oosterbroek en Buitenhuizen kan heel goed extensiever beheerd worden. Moderner, ecologisch interessanter.

Referentie Diemberbos

Gebruik van zelfde beeldtaal voor de entrees

Borden clusteren

Rustige uitstraling

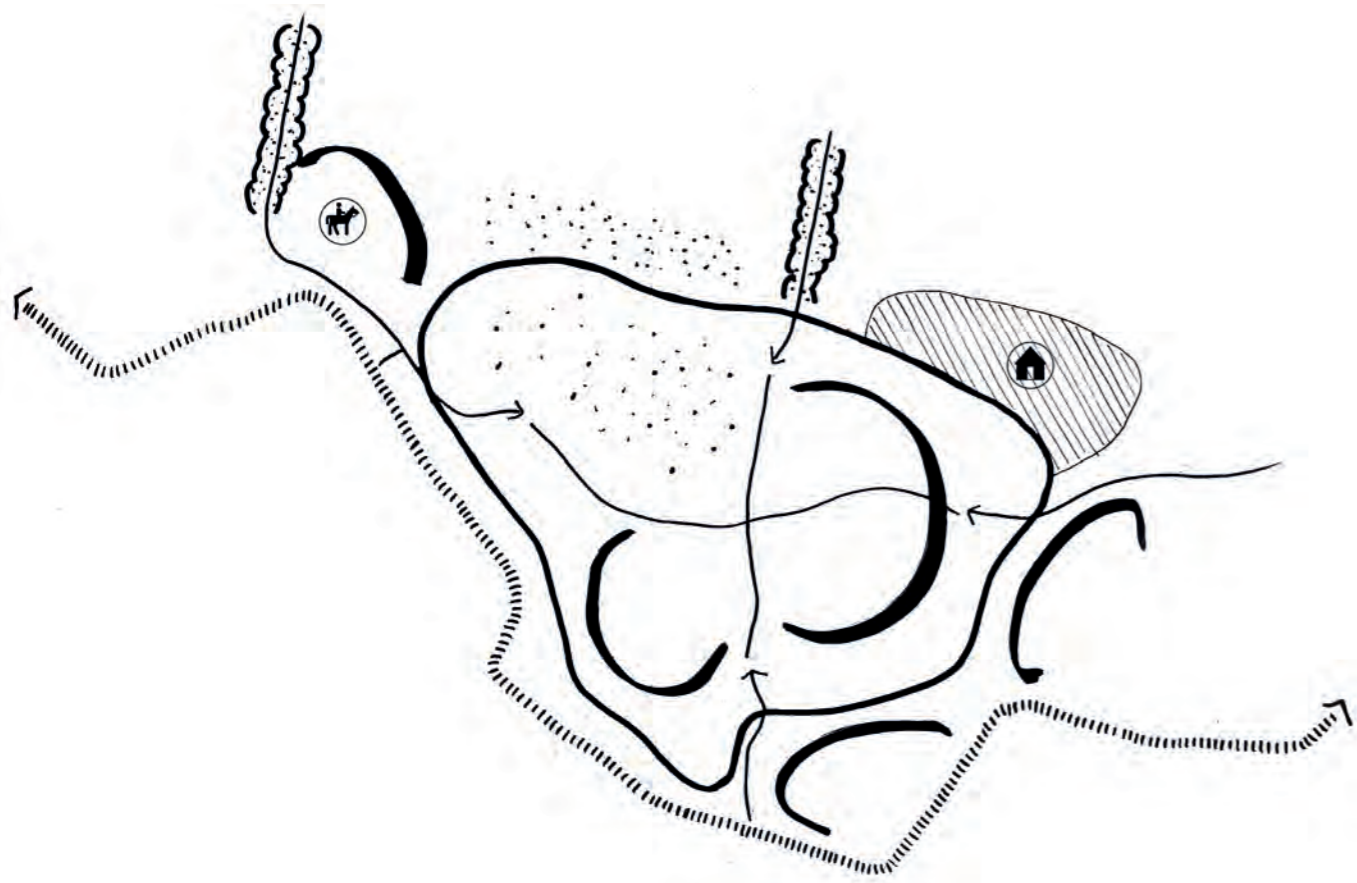
Doorzicht naar golfbaan en vijver

Verbeelding uitbreiding Droomparken, vergroten haven.

Te verwijderen route in rood.

Ruimtelijke schets

Het oorspronkelijke droogmakerij landschap van Houtrak is vervangen door een recreatielandschap in de traditie van het Amsterdamse Bos. Parkachtige binnenruimtes liggen omsloten door bos, rond een centrale waterpartij.

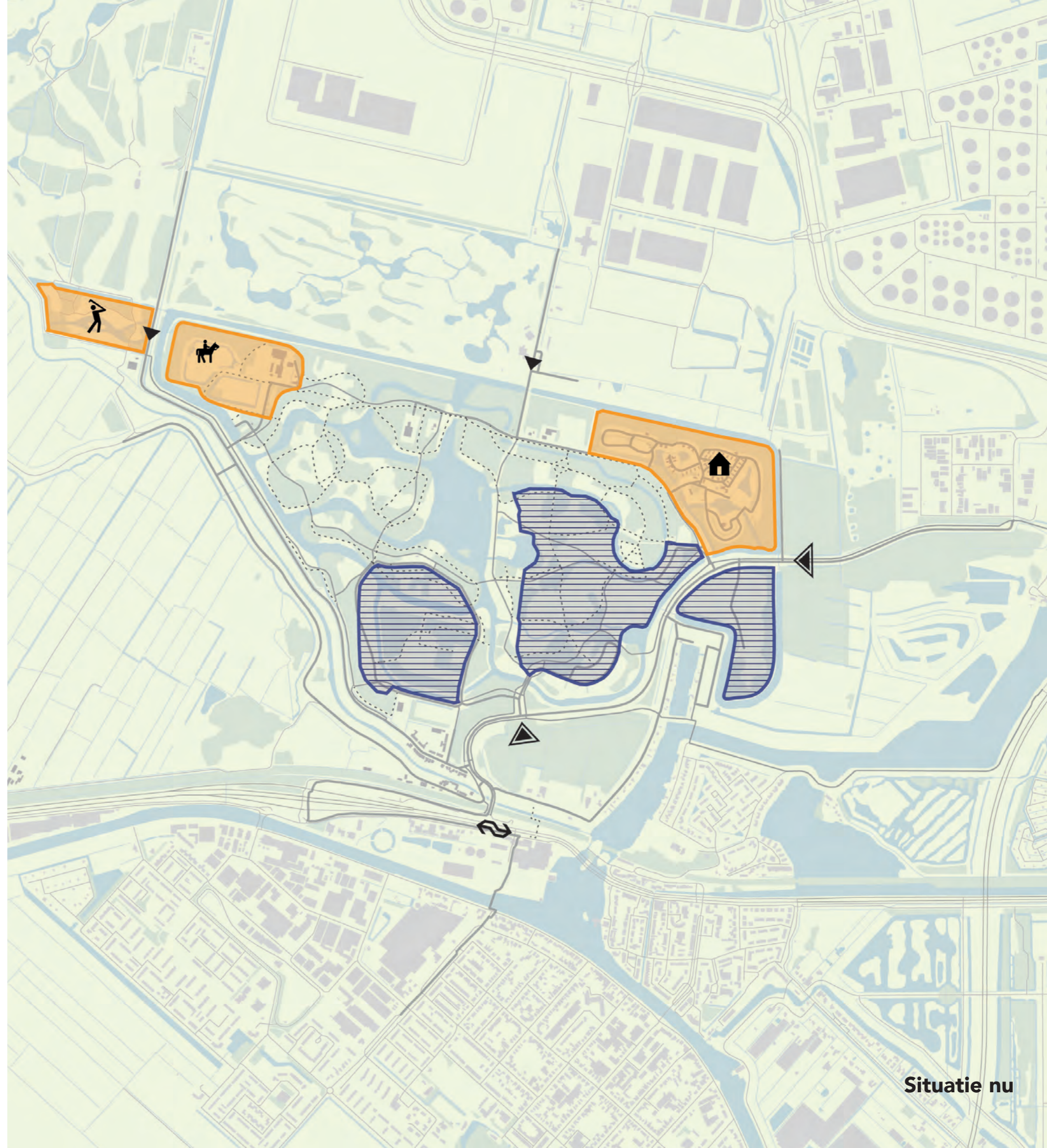
Houtrak

Deze parkachtig ingerichte, voormalige droogmakerij ligt ingesloten tussen de haven en de golfbaan aan de noordzijde, het dorp Halfweg aan de zuidzijde en de dijk van het voormalige Wijckermeer aan de westkant. Het oorspronkelijke landschap is vervangen door een landschapspark in de traditie van het Amsterdamse Bos. Door deze parkachtige opzet is de padendichtheid groot. Houtrak wordt veel gebruikt voor picknicken en wandelen, waarbij de bezoekers gebruik maken van de auto om naar het park te komen. Er worden festivals en evenementen georganiseerd.

Legenda

- te verwijderen paden
- bestaand wegennetwerk
- beheer weg over te dragen
- beheer ruitepad over te dragen / kostendekkend maken
- in erfpacht uitgegeven recreatievoorziening
- toekomstig erfpacht / verruigen
- tijdelijke verhuur kort (evenementen)
- tijdelijke verhuur kort, grote variant (evenementen)
- te verwijderen brug, of beheer over te dragen
- te vervangen of vervangen met duiker
- reeds vervangen brug
- entree
- hoofd entree recreatiegebied
- manege
- Droomparken
- station
- golf

Situatie nu

Houtrak

Voorgestelde maatregelen om kosten te besparen:

Vereenvoudigen van het gebied: door bruggen en de erbij behorende paden op te heffen, of het beheer ervan over te dragen aan partijen die de exploitatie van het gebied overnemen. Het beheer van ruiterpaden overdragen of kostendekkend maken

Differentiatie van het beheer: clustering van voorzieningen maakt het mogelijk om meer beheer- en kwaliteitsniveaus in te voeren, waarbij de omgeving van veelgebruikte voorzieningen meer zorg krijgt dan de minder gebruikte delen van het gebied.

Bosvakken die oorspronkelijk werden aangeplant als productiebos, duurzamer en recreatief aantrekkelijker beheren. Beheer zoneren: de terreinen bij de entrees en de grote publiekstrekkingen intensiever beheren dan de terreinen en bosvakken die het hart van de gebieden vormen. Daar is meer natuurlijk beheer op zijn plaats.

Kansen voor aanvullende inkomsten:

Uitbreiden huisjesterrein aan weerszijden van de weg, tot aan het water.

De noordwestkwadrant van het park kan voor een in het groen passende bestemming zoals natuurbegraven of een passende leisure activiteit of evenement in erfpacht uitgegeven worden.

Evenementen uitbreiden.

Koppeling zoeken tussen de potenties van het gebied en de betrokken exploitanten.

Aandachtspunten beeldkwaliteit

Draag zorg voor een verbetering van de hoofdentrees van het gebied.

Mocht het eiland uitgegeven worden dan moeten de kunstwerken voor de recreant bereikbaar blijven.

Natuurvriendelijke oever

Borden clusteren

Rustige uitstraling

Doorzicht

Verkenning te behouden hoofdstructuur

Legenda

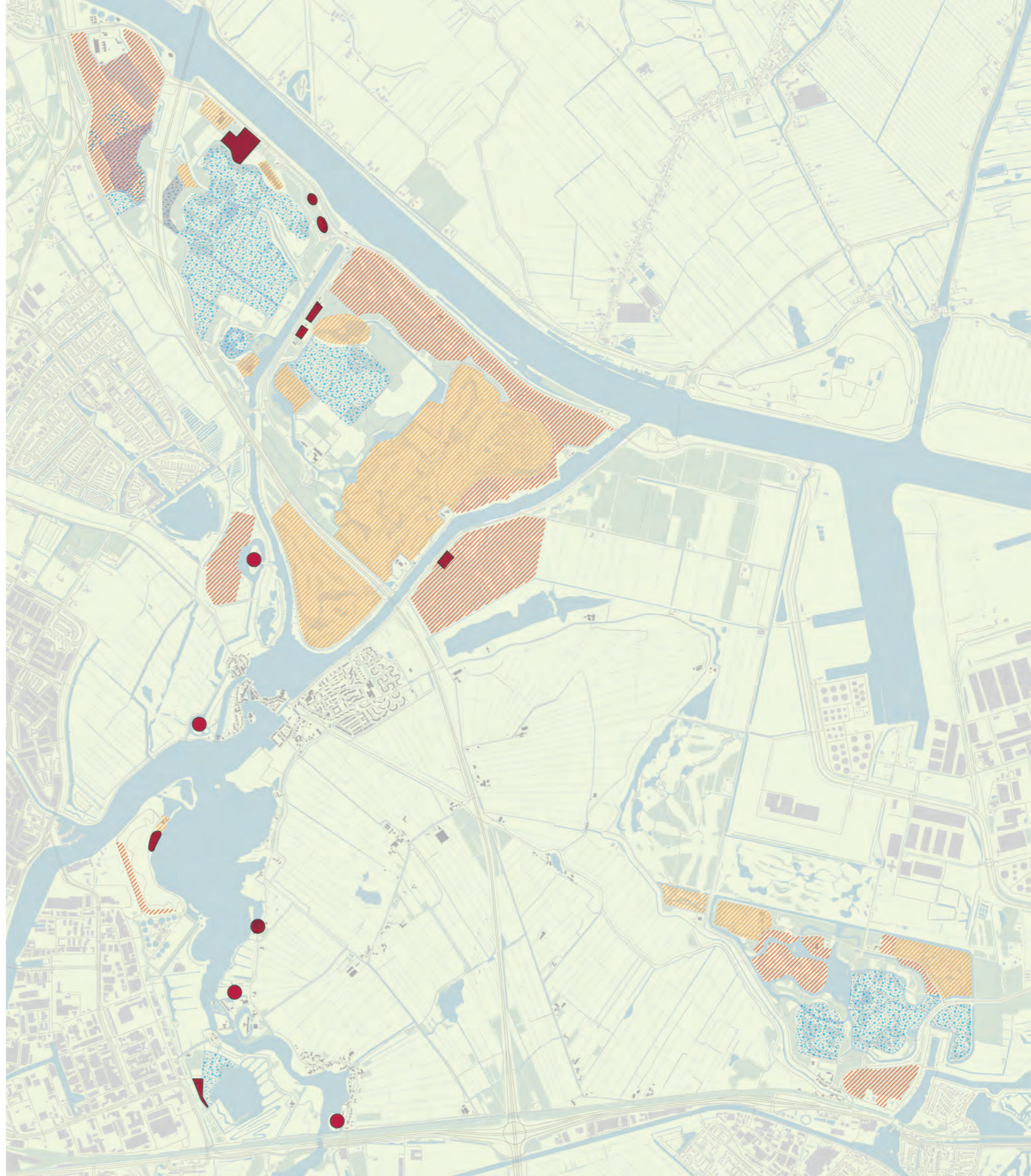
- fietspad
- wegen
- hoofdstructuur routes, over fietspaden en wegen
- voetpad
- te verwijderen wegen
- te verwijderen brug

Overzichtskaart ingrepen in de doorgaande fiets- en wandelroutes. In oranje de routes die onderdeel vormen van doorgaande netwerken die ook buiten het directe beheergebied van Spaarnwoude liggen.

Verkenning mogelijk uit te geven of te verhuren terrein

Legenda

- kleinschalige erfpacht mogelijk
- zoekgebied toekomstig erfpacht / verruigen
- in erfpacht uitgegeven recreatievoorziening
- tijdelijk verhuur kort (evenementen)
- tijdelijk verhuur jaarrond

Overzichtskaart uitgifbaar en niet- uitgifbaar.
Agrarische gronden die in pacht zijn uitgegeven, zijn in deze kaart niet afzonderlijk aangegeven.

Verkenning mate van toegankelijkheid

Legenda

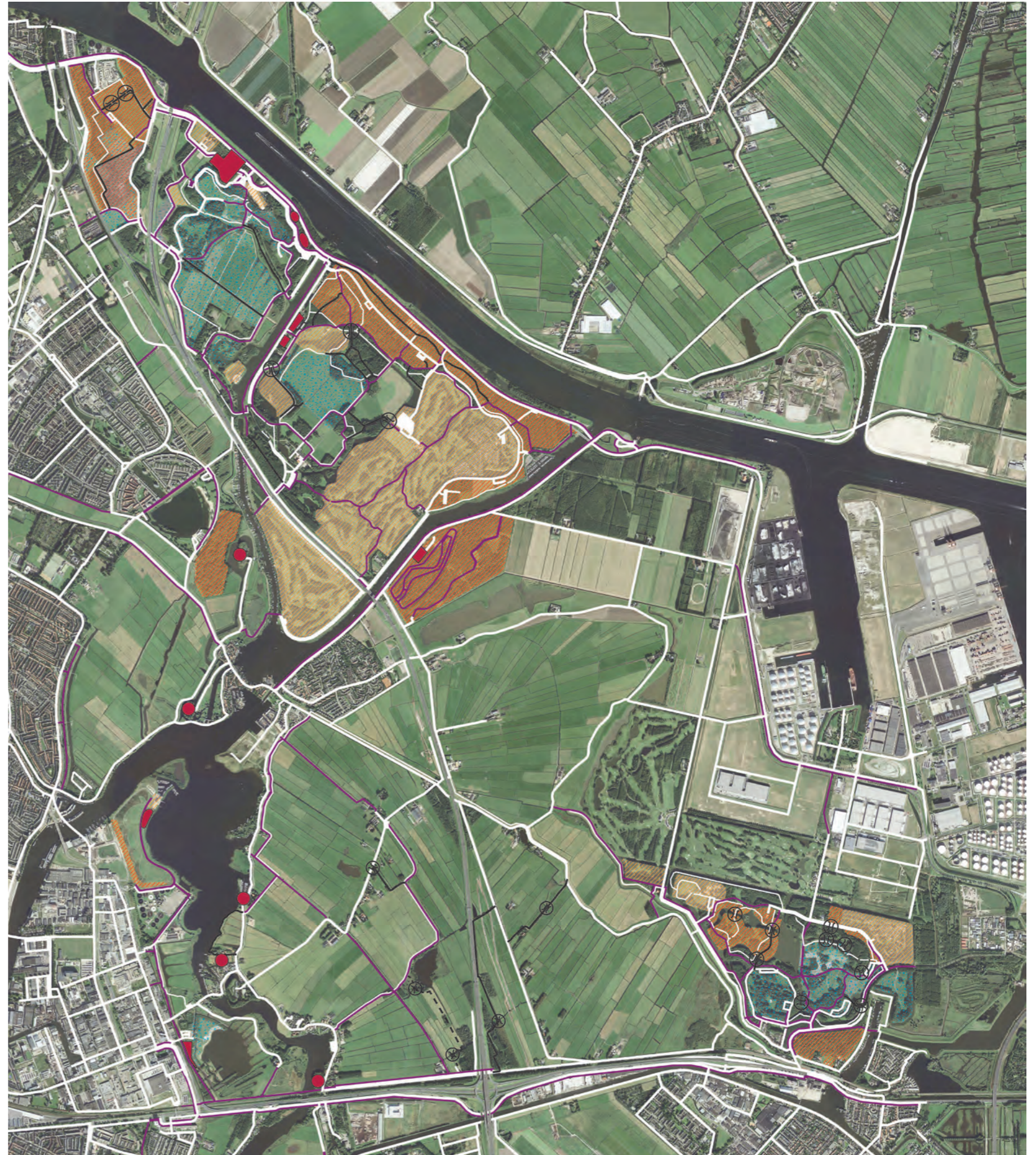
- hoofdstructuur fietspad
- hoofdstructuur weg
- te verwijderen fietspad
- ⋯ te verwijderen voetpad
- kleinschalige erfpacht mogelijk
- ▨ zoekgebied toekomstig erfpacht / verruigen
- ▨ in erfpacht uitgegeven, paden toegankelijk
- ▨ tijdelijk verhuur kort (evenementen)
- ▨ tijdelijk verhuur jaarrond
- ⊘ te verwijderen brug

Overzichtskaart publieke toegankelijkheid.
De kaart geeft een globaal beeld van het effect dat de ontwikkelingen en besparingen op de toegankelijkheid van Spaarnwoude hebben.

Overzicht maatregelen uitgifte terreinen, toegankelijkheid en hoofdroutes

Legenda

- hoofdstructuur weg
- hoofdstructuur fietspad
- kleinschalig toekomstig erfpacht
- zoekgebied toekomstig erfpacht / verruigen
- in erfpacht uitgegeven, paden toegankelijk
- tijdelijk verhuur kort (evenementen)
- tijdelijk verhuur jaarrond
- te verwijderen brug
- te verwijderen fietspad
- te verwijderen voetpad

Deze kaart geeft een globaal overzicht van de ontwikkelingen en besparingen die beschreven worden in 'Keuzes voor een modern en duurzaam Spaarnwoude, verkenning beeldkwaliteit'.

Conclusies en aanbevelingen

Missie en visie

Het motto voor de nieuwe beheerbenadering is “versterken door te vereenvoudigen”. Dat uit zich in de voorgestelde maatregelen, die samen te vatten zijn in besparen van beheer-kosten, het reduceren van groot onderhoud en vervangingsin-vesteringen en zoeken naar nieuwe bronnen van inkomsten.

Voldoen de voorgestelde maatregelen aan het afwegingska-der dat het recreatieschap opstelde? En aan de eisen die vanuit het landschap gesteld mogen worden? En met het zoeken naar een uitnodigende uitstraling met een logische oriëntatie?

Afwegingskader

Wandelen, fietsen, zonnen, liggen en spelen en zwemmen in een blijvend openbaar toegankelijk recreatielandschap met een basis onderhoudsniveau wordt met deze beheermaat-regelen gewaarborgd.

Landschappelijke beleving, imago

De landschappelijke beleving wordt bevorderd door de nu ingezette zonering van het beheer. Een meer natuurlijke uit-straling van het gebied sluit aan bij het imago van Spaarnwou-de als natuurlijke buffer.

Het kunstwerk op de heuvel is een markant herkenningspunt van Spaarnwoude. Dit kunstwerk zal gerestaureerd worden. Openbaar toegankelijk houden en zichtbaar maken vanuit de omgeving door zichtlijnen vrij te kappen is ruimtelijk wense-lijk.

Zorg bij de locatiekeuze van de windmolens en de reclame-mast dat de beleving van de snelweg vanuit het landschap ondergeschikt blijft en niet benadrukt wordt.

Nieuwe voorzieningen en evenementen kunnen bijdragen aan de missie en visie van Spaarnwoude. Gezond bewegen en recreëren in een cultuurlandschap zijn daarbij kernbegrippen. Dat geldt zeker ook voor de cultuurhistorisch belangrijke landschappelijke fragmenten rond de forten.

Netwerk en routes

Het netwerk van routes kan in de meeste gebieden vereen-voudigd worden. Besteed daarbij aandacht aan het verbete-ren van de hoofdentrees, door de uitstraling te verbeteren, doorzichten vrij te maken en zichtbaarheid van functies in de omgeving te verbeteren.

De uitbreiding of wijziging van functies kan tot meer verkeer leiden. Onderzoek of de uitbreiding van voorzieningen extra verkeersmaatregelen vragen.

Dijkland kenmerkt zich door openheid. Opheffen van routes in dit gebied vermindert de unieke beleving van het open land-schap. In de tweede fase is daarnaast aandacht nodig voor het verbinden van Spaarnwoude met de omliggende gebie-den door het opheffen van barrières.

Openbaarheid, bereikbaarheid en vindbaarheid

Voor het gebruik en de beleving van Spaarnwoude is (het gevoel van) openbaarheid van belang. Bij het permanent uitgeven van gebieden moet de openbare beleving van de aangrenzende gebieden voorop staan.

Bereikbaar houden, doorzichten bieden en de dooradering van het gebied in stand houden, om voorzieningen zichtbaar te maken is in de verdere uitwerking nog een aandachtspunt.

Kleinschalige, toekomstige erfpacht kan bijdragen aan het verbeteren van het gebruik van het gebied. De dooraderbaar-heid van het omringende gebied is daarbij van belang, om deze voorzieningen niet als obstakel te laten werken.

Voor een beoordeling van de beeldkwaliteit is het nodig om de functie en schaal van de uit te geven terreinen nader in ogenschouw te nemen. De gebieden zijn soms kwetsbaar. Een te eenzijdige aandacht voor het verdienvermogen kan de beeldkwaliteit en het functioneren van gebied als openbaar recreatiegebied schaden. In de tweede fase worden de plan-nen voor invulling concreter getoetst.

Belangen zittende ondernemers

De voorgestelde maatregelen lijken de belangen van zittende ondernemers niet te schaden. Door kleinschalige uitgifte kan het bundelen van gebruik positief werken in de uitstraling en positionering van de zittende en nieuwe ondernemers.

Gezocht kan worden naar een exploitant voor de reeds opge-heven pontverbinding naar Buitenhuizen. Dit kan ook op an-dere locaties bijvoorbeeld tussen Schoteroog en Spaarndam.

Duurzaamheid en ecologie

In het ‘ideeënboekje voor het verruigen van Oosterbroek, Buitenhuizen en Hourrak’ van Bureau Stroming wordt aange-geven, dat een combinatie van kostenreducties en een kwali-teitsimpuls mogelijk is op het gebied van maaibeheer, bosom-vorming, waterbeheer, begrazing en infrastructuur.

Tenslotte, als de overdracht van de financiering van het wei-devogelbeheer niet slaagt, vermindert de ecologische kwa-liteit van Dijkland en daarmee de aantrekkelijkheid van het gebied.

Vervolg

Dit totaaloverzicht van maatregelen, geordend naar deelge-bieden en verbeeld in kaarten, biedt input voor de volgende stappen in het proces.

Op basis van deze notitie zal contact gezocht worden met exploitanten, gebruikers en andere maatschappelijke partijen om input te vragen en reacties te krijgen op de voorstellen.

Met de reacties uit het maatschappelijk veld zal een stappen-en maatregelen plan geformuleerd worden om uiteindelijk de aanpassingen in de nieuwe beheerplannen mee te nemen.